

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень по
Рафалівському надлісництві філії "Поліський лісовий офіс"

"21" квітня 2026 року

ДП «Ліси України»

селище Рафалівка Вараського району Рівненської області

На звернення Рафалівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - надлісництва), лист №5621/34.4.1-2026 від 15.04.2026 року, нами: завідувачем сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП "Київлісозахист" Сергієм МУЗИЧКОМ, провідним інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Тамарою МАЦКОВОЮ, провідним інженером-лісопатологом сектору нагляду, обліку і прогнозу філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Вікторією ОРЕШКО, начальником відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Володимиром КАСЯНЧУКОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Яною ЛИМАР, помічником начальника Рафалівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" (далі - ФІЛП) Михайлом САЛІВОНІКОМ, провідним інженером з охорони і захисту лісу ФІЛП Ігорем КИКОЮ та лісничими Рафалівського надлісництва ФІЛП, а саме: лісничим Біленського лісництва Вадимом ТКАЧУКОМ, лісничим Антонівського лісництва Віктором БИКОВИМ, лісничим Володимирецького лісництва Іваном ШВИРИДОМ, лісничим Цепцевицького лісництва Ярославом ЛОЗИЦЬКИМ, було проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по Рафалівському надлісництві, що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік, у відповідності до пункту 3 "Санітарних правил в лісах України", затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839) (далі - СПЛУ).

Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по Рафалівському надлісництві.

У відповідності до пункту 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено.

Лісопатологічне обстеження проводилося спеціалістами, частково без наявності відводів.

Насадження обстежені на загальній площі – 111,2 га, що зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа осередку	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування								Категорія захисності	Вид заплямованих заходів	Причини призначення заходів	Інтенсивність ураження, %	Ступінь ураження
						загальна	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, м	середній діаметр, см	щільність					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Антонівське	2	20	11.4	(4)	9.1	10СЗ+БП	60	0.70	1	22	26	322	4	ВСП	стовбурові шкідники	6	слабка	
Антонівське	17	3	1.8		1.8	9СЗ1ЯЛЕ+БП	60	0.70	1	22	26	320	4	ВСП	стовбурові шкідники	9	слабка	
Антонівське	18	5	1.4		1.4	9СЗ1ЯЛЕ+БП	56	0.70	1А	24	28	360	4	ВСП	стовбурові шкідники	8	слабка	
Антонівське	24	27	3.1		3.1	10СЗ+БП+ДЗ	75	0.60	1	25	30	330	4	ВСП	стовбурові шкідники	8	слабка	
Антонівське	24	28	7.9		7.9	10СЗ	59	0.65	1	22	26	305	4	ВСП	стовбурові шкідники	7	слабка	
Антонівське	31	14	3.0		3.0	6СЗ4ЯЛЕ+БП	54	0.70	1А	23	26	360	4	ВСП	стовбурові шкідники	7	слабка	
Антонівське	31	17	1.2		1.2	10СЗ+ГЗ+ЯЛЕ	57	0.70	1А	24	26	360	4	ВСП	стовбурові шкідники	7	слабка	
Антонівське	32	1	1.9		1.9	10СЗ+БП	75	0.60	1	25	30	330	4	ВСП	стовбурові шкідники	8	слабка	
Антонівське	32	2	10.9		10.9	10СЗ+БП	59	0.75	1	22	26	345	4	ВСП	стовбурові шкідники	9	слабка	
Антонівське	32	7	2.1		2.1	9СЗ1БП+ЯЛЕ	55	0.80	1А	24	30	380	4	ВСП	стовбурові шкідники	6	слабка	
Антонівське	32	11	8.4		8.4	10СЗ+БП+ЯЛЕ	58	0.70	1А	23	26	345	4	ВСП	стовбурові шкідники	7	слабка	
Біленське	28	54	12.1	(3)	3.0	10СЗ	70	0.70	3	17	18	200	4	ВСП	стовбурові шкідники	6	слабка	
Біленське	41	3	26.0	(4)	3.0	8СЗ(65)2СЗ(45)+БП	65	0.70	2	18	20	233	4	ВСП	стовбурові шкідники	10	середня	
Біленське	46	3	9.0	(1)	3.0	10СЗ	55	0.70	5	9	10	90	4	ВСП	стовбурові шкідники	9	слабка	
Володимирецьке	3	21	0.7		0.7	10СЗ+БП	29	0.70	1	12	18	130	4	ВСП	вітровал, бурелом	15	середня	

Володимирецьке	14	42	0.6		0.6	5С34ВЛЧ1БП+ГЗ+ДЗ	90	0.50	2	25	32	210	4	ВСР	вітровал, бурелом	10	середня
Володимирецьке	17	9	2.5	(1)	0.5	4ВЛЧ(45)2С3(60)1БП1С3(85)	45	0.70	1	20	18	250	4	ВСР	вітровал, бурелом	8	слабка
Володимирецьке	37	20	2.0		2.0	10С3+БП+ОС	50	0.65	1А	22	24	300	4	ВСР	стовбурові шкідники	7	слабка
Володимирецьке	37	23	0.8		0.8	9С31БП+ОС	65	0.70	2	20	22	260	4	ВСР	стовбурові шкідники	8	слабка
Володимирецьке	44	4	1.5		1.5	10С3	49	0.75	2	15	22	200	4	ВСР	вітровал, бурелом	10	середня
Володимирецьке	44	18	1.7		1.7	10С3	70	0.50	1	24	28	260	4	ВСР	вітровал, бурелом	8	слабка
Володимирецьке	45	11	3.3	(1)	1.0	10С3	70	0.55	1	24	28	280	4	ВСР	вітровал, бурелом	7	слабка
Цепцевицьке	39	27	5.3		5.3	9С31БП	65	0.70	1	24	26	340	4	ВСР	стовбурові шкідники	6	слабка
Цепцевицьке	40	16	3.7		3.7	10С3+БП	70	0.70	1	25	28	380	4	ВСР	стовбурові шкідники	5	слабка
Цепцевицьке	41	20	1.8		1.8	10С3+БП	75	0.65	1	23	28	320	4	ВСР	стовбурові шкідники	6	слабка
Цепцевицьке	42	7	2.7	(2)	2.2	10С3	60	0.65	1	21	28	280	4	ВСР	стовбурові шкідники	11	середня
Цепцевицьке	42	12	3.1		3.1	10С3+БП	60	0.60	1	21	24	265	4	ВСР	стовбурові шкідники	9	слабка
Цепцевицьке	43	7	10.2		10.2	10С3+ДЗ+БП	67	0.65	1	22	26	305	4	ВСР	стовбурові шкідники	7	слабка
Цепцевицьке	44	22	3.7		3.7	8С32ЯЛЕ+БП+ДЗ	58	0.75	1А	23	26	360	4	ВСР	стовбурові шкідники	7	слабка
Цепцевицьке	49	47	7.5		7.5	7С32БП1ГЗ+ОС+ДЗ	85	0.60	2	23	32	230	4	ВСР	стовбурові шкідники	9	слабка
Цепцевицьке	50	11	5.1		5.1	9С31БП+ДЗ+ОС	70	0.65	1	23	26	300	4	ВСР	стовбурові шкідники	8	слабка

Разом виявлено по підприємству:	111.2																
В тому числі:	0.0					відпад	слабка	середня	сильна								
	111.2						100.2	11.0									
Шкідники	105.2					відпад	слабка	середня	сильна								
стовбурові шкідники	105.2						97	8.2									
							97	8.2									
Інші причини	6.0					відпад	слабка	середня	сильна								
вітровал, бурелом	6.0						3.2	2.8									
							3.2	2.8									

При обстеженні виявлено насадження уражені стовбуровими шкідниками. Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлученні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шестизубчастого короїда-стенографа *Ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю). Характер ураження – поодинокий.

В соснових насадженнях, які представлені сосною звичайною *Pinus sylvestris*, виявлено дерева III-VI категорії санітарного стану, які мають ознаки послаблення (крона ажурна, присутні сухі скелетні гілки в різних частинах крони) та загибелі внаслідок ураження кореневою губкою (збудник *Heterobasidion annosum*). За категорією розвитку осередки кореневої губки - діючі, виявлені при базовому лісовпорядкуванні.

Додатково оцінюючи (окомірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану. На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники - малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Vuprestidae*.

У відповідності до пункту 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

Природний відпад дерев сосни може бути спричинений різними факторами, всихання, пошкодження від шкідників та хвороб. Дерев, які не витримують конкуренції за світло та поживні речовини, поступово всихають. У результаті, найслабші та найуразливіші відпадають (відставші в рості тонкомірні дерева сосни звичайної), а їх місце займають сильніші дерева, що є частиною природного відбору та відновлення лісу.

В насадженнях, що обстежувались спостерігалися дерева різних порід зі зламаними навіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу, за рахунок чого створюється захаращеність.

Виявлено поодинокі ураження листяних порід стовбуровими гнилями. Дерева берези, осики, граба, вільхи, що відносяться до IV категорії санітарного стану з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розстріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гниллю.

Також відмічається, що наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

Насадження швидко втрачають свої лісгосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

Висновки та пропозиції:

1. Для поліпшення належного санітарного стану лісів, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів на площі – 111,2 гектарів, а саме: вибіркові санітарні рубки – на площі 111,2 гектарів.
2. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2026 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.
3. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правилами.
4. В осередках стовбурових шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.
5. Осередки стовбурових шкідників, стовбурових гнилей та вітровалів, буреломів, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження, підлягають моніторингу санітарного стану насаджень державною лісовою охороною надлісництва, та у разі незафіксованого осередку стовбурових шкідників на обліку підприємства, вони підлягають обов'язковій фіксації.
6. Лісовій охороні надлісництва, вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні появи осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін здійснювати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно лісопатологічним журналом.
7. При проведенні відводів, під вибіркові санітарні рубки, в частинах насаджень середнього та сильного ступеня інтенсивності ураження, враховувати факти зниження повноти нижче критичної (у відповідності до діючих СПЛУ), та при фактичному встановленні даних фактів проектувати в місцях інтенсивної рубки проведення суцільних санітарних рубок.
8. В ході лісопатологічного обстеження спеціалістами лісозахисту червонокнижних рослин та тварин не виявлено.
9. Лісовій охороні надлісництва, при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно чинного законодавства пункту 5 СПЛУ.
10. Лісопатологічне обстеження спеціалістами філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було проведене: з 17.04.2026 року по 21.04.2026 року, без наявності відводів під заходи поліпшення санітарного стану лісів.

Акт складено в 4-ох примірниках:

- 1-й – Північно-Західне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства;
- 2-й - філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";
- 3-й – філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 4-й – Рафалівське надлісництво.

Акт підписали:

Завідувач сектору нагляду, обліку і прогнозу стану лісових насаджень
філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"
Провідний інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку і прогнозу стану лісових насаджень

Сергій МУЗИЧКО

філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"
Провідний інженер-лісопатолог сектору нагляду, обліку і
прогнозу стану лісових насаджень
філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"
Начальник відділу мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства
Головний спеціаліст
відділу мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління лісового
та мисливського господарства
Помічник начальника Рафалівського надлісництва
філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"
Провідний інженер охорони
і захисту лісів філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"
Лісничий Біленського л-ва
Лісничий Антонівського л-ва
Лісничий Володимирецького л-ва
Лісничий Цепцевицького л-ва

Тамара МАЦКОВА

Вікторія ОРЕШКО

Володимир КАСЯНЧУК

Яна ЛИМАР

Михайло САЛІВОНИК

Ігор КИКА

Вадим ТКАЧУК

Віктор БИКОВ

Іван ШВИРИД

Ярослав ЛОЗИЦЬКИЙ